

Ještě Evropou

Zámky na Loiře **Bretaň**

Amsterdam **Hamburg**

Skandinávie

Jiří Kostár

Ještě Evropou

*Zámky na Loře Bretaň
Amsterdam Hamburg
Skandinávie*

Jiří Kostúr

Jiří Kostúr

Ještě Evropou (*Zámky na Loiře, Bretaň, Amsterdam, Hamburg, Skandinávie*)

Vydáno v roce 2017

Nakladatelství Jiří Kostúr (jiri.kostur@seznam.cz)

© Jiří Kostúr, 2017

Fotografie: Jiří Kostúr, Miroslav Skalický Skalák, Šárka Skalická

ISBN: 978-80-88139-18-8 (PDF)

ISBN: 978-80-88139-19-5 (EPUB)

ISBN: 978-80-88139-20-1 (MOBI)

Bibliografie Jiřího Kostůra (1942):

Roční doby (přírodní lyrika), Severočeské nakladatelství, 1973.

Satori v Praze (autobiografické povídky), Pragma, 1993, rozebráno.

Lesní hovory (přírodní lyrika), Torst, 2000, rozebráno.

Toulavý kopyta (cestopis o putování s koněm po Šumavě a Vysočiny, vlastní vydání, 2006.

Vidět sekvoje, a zemřít...(cestopis z amerického Jihozápadu), Akcent, 2008.

Baráky – souostroví svobody (se spoluautorem Františkem Stárkem Čuňasem kniha rozhovorů s aktéry undergroundových komun z komunistické doby), Pulchra, 2010, rozebráno.

Je zastoupen v **Antologii české poezie I. díl (1966-2006)**, Dybbuk, 2009 a v antologii **Chlévská lyrika (aneb zvířata nám odcházejí ze života)**, Sursum, 2010.

Časopis *Revolver* revui č. 83, 2011 otiskl kratší výběr ze sbírky *milostné poezie* **Stařec a láska**. V literární revui *Pandora* č. 24, 2012 vyšla ukázka z připravované knihy **Dobry práskač Švejk**, která vychází ze svazků *StB*, které byly na Jiřího Kostůra vedeny jako na nepřátelskou osobu a s nimiž se seznámil teprve po 23 letech, vlastní vydání, 2013. Tištěná kniha je už rozebrána a na jaře roku 2015 vyšla jako e-kniha.

Tančící derviš (cestopis o Turecku), e-kniha 2015.

Island-země v zrodu (cestopis o putování Islandem), e-kniha 2015.

Stařec a láska (troufalý milostný deník), milostná lyrika, e-kniha 2015.

Union Jack (cestopis o Anglii, Walesu, Skotsku a Irsku), e-kniha 2016.

Tři hároši v Pobaltí (cestopis o Litvě, Lotyšsku a Estonsku), e-kniha 2016.

Toulky Bosnou, Albánií a Řeckem (cestopis), e-kniha 2016.

Tři hároši na Sicílii (cestopis o Itálii), e-kniha 2017.

Tři hároši v Podněstří (cestopis o Rumunsku, Moldávii a Podněsterské Moldavské Republice), e-kniha 2017

Obsah:

Prolog

30. srpna

31. srpna

1. září

2. září

3. září

4. září

5. září

6. září

7. září

8. září

9. září

10. září

11. září

12. září

13. září

14. září

15. září

16. září

17. září

18. září

19. září

20. září

21. září

Homolkovic Skandinávie

Prolog:

„Kam příště pojedem, když máme prakticky celou Evropu sjetou? Mně chybí už jen Holandsko,“ řekl jsem Mírovi, když jsme končili minulou řeckou velkoexpedici.

„No buď můžem jet na Korsiku a Sardínii, anebo přes Holandsko a Německo a pak pobřežím Baltu přes Polsko do Litvy, a když dostanem vizum, tak do Běloruska,“ navrhoval dvě alternativy Skalák. „Kdyby Bělorusko nevyšlo, můžem zajet do Kodaně, Osla a Stockholmu. V Německu bysme mohli jet kolem řeky Mosel.“

Já mám celou Skandinávii projetou: v Dánsku jsem byl dvakrát, Norsko jsem protáhnul odspoda až nahoru na sever po Nordcapp a pak jsem se vracel celým Švédskem a kouskem Finska. Ne že by nestálo za to si udělat opáčko, tehdy jsem nevezl s sebou foťák, protože jsem si trdlo říkal, že mi bude stačit uchování krás skandinávské krajiny v paměti. Zkraje jsem si dělal jen heslovité poznámky, které brzy přerostly v cestopisný deník, tak jako to už dělám při každé další explorerské výpravě. „Toulky Skandinávií“ jsem nabídl nakladatelství Orbis, kde měli malou cestopisnou edici bez fotek, a málem rukopis vydali, když jsem byl zařazen do výběrového kola. Nakonec z toho nebylo nic.

„A nebyla by lepší přeci jen ta Korsika, silně pochybuju, že bejvalým disidentům dá Lukašenko vízum,“ podotknul jsem. „I ta Skandinávie se mi nezamlouvá jet jen její jižní část, nejkrásnější je cesta na sever. Norskem vedou úžasné hory, jsou tam ledovce, losi, sobi, tundra. Skandinávii bych si šoupnul ještě někdy celou!“

„Korsiku necháme na příště. V Řecku jsme si užili horka dost, musíme se zas provětrat!“ uzavřel Míra disputaci o cestovatelských věcech budoucích.

Bělorusko padlo velice brzy. Když jsem navštívil na internetu stránky Běloruského velvyslanectví a přečetl si propozice k vyplnění formuláře žádosti o vízum, tak bylo hned jasné, že nám sklaplo. Když dám stranou Lukašenkovy tajné služby (byli jsme signatáři Charty 77), tak se pro udělení víza musí uvést adresa hotelu, kde turisté budou bydlet. Poznávací čísla našich vehiklů, jimiž cestujeme a v nichž nocujeme, ty úředníkům velvyslanectví určitě nebudou stačit. Největší legrace ale je, že poplatek přes 60 euro, které se za podání žádosti o vízum vybírá, se v případě nevyřízení nevrací. Když jsem to Mírovi sdělil, oznámil: „Na Belorusko kašlem. Když daj ví-

zum jen jednomu, tak jsme stejně namydlený. Nakonec jsme byli v Podněstří, to bude v Bělorusku stejný!“

Někdy v červnu mi začala u auťáku prokluzovat spojka. To je teda bezvadný, když ji budu muset nechat vyměnit, tak nebudu mít prachy na harcování posledním zbytkem Evropy, který jsem ještě neviděl. Už mi ji jednou měnili a v servisu Suzuki jsem vypláznul kolem dvanácti tisíc. Z devíti tisícového důchodu už o mnoho víc neušetřím. Musel jsem jít do předčasného důchodu, v lese už nebyla práce, a i když jsem účastníkem III. odboje, tak kvůli tomu mi nebyl zvednut důchod na průměrnou výši, jako těm odbojářům, kteří odešli do důchodu standardně. Míra nedostane vůbec žádný důchod, i když do roku 1981, kdy odešel do emigrace, platil sociální pojištění. Holt blbci jsme nezaložili žádný Agrofert jako agent StB Bureš alias Babiš!

Spojka naštěstí šla ještě seřídít. Automechanik Suzuki mi ale řekl: „Když začne zas prokluzovat, tak je to už na výměnu!“ Že píšu další cestopis, je důkazem, že těch víc jak pět tisíc nových najetých kilometrů vydržela. Odpustil jsem si jen Kodaň s Oslem a Stockholmem, to jeli Skaláci sami. Docházely mi už eura.

Skalák

Skaláková Šárka

Autor

30. srpna

V Meziříčku se u Skaláků koná poslední víkend v srpnu každoroční undergroundový fest'ák. Já tam letos nejel, a proto jsme byli domluveni, že až pivovar odveze sudy a uklidí se, tak Med'our přijede ke mně do Chmelné pod horou Kletí. Odtud pak vyrazíme do Rakous.

V odjezdový den mi dopoledne zavolala Šárka, že ke mně nepojedou a spicha budeme mít na parkovišti u koncentračního tábora Mauthausen. Odpoledne se ozval taky Míra: „Pojedu kolem Dunaje, chci Šárce ukázat Wachau. Večer tedy nahore u tábora v Mauthausenu.“

Oblast krásné viniční oblasti Wachau u Dunaje za Krems jsem kdysi projel, když jsem jel z Vídně na Steyr, kde jsem se zúčastnil se Skalákovou partou rekonstrukce venkovského domu. V tom roce od září nebyla pro mě jako osobu samostatně výdělečnou činnou už práce v lese, komunističtí kapitalisté měli vyděláno, tak jsem do vánoč makal u Skaláka. Před dvěma roky jsem chtěl projet Wachau až do Vídně na kole, a i když jsem už přešlapal do Rakouska, musel jsem se vrátit. Udělala se mi na očích ječná zrna, návštěva očaře v Österreicheru by byla drahá záležitost.

Vyrazil jsem ve čtyři hodiny odpoledne směr na Český Krumlov. Tam jsem potřeboval zajet do Komerční banky zaplatit elektřinu bez poštovního poplatku, což se mi podařilo jen o fous. Pak jsem to vzal kopci přes Přídolí pod horu Polušku, kde jsem na konci komunistických časů bydlel tři roky na statku v osadě Blažkov u Omleňky. Už jsem se tam delší čas nebyl podívat.

Statek v Blažkově

V Blažkově s jeho pěti baráky jsem se dlouho nezdržel. Obešel jsem jen to popisné číslo 1, které bylo se svým čtvercovým půdorysem a dvorem uprostřed největší zdejší bývalou zemědělskou usedlostí. Sad, kde jsem choval koně a stádo ovcí, už po Sametáku ke statku nepatřil, koupila ho nějaká firma a stále na něm straší rozpadávající se hala dřevěné briketárny, která zkrachovala. Jedna strana statku, kde byl velký dřevník, byla postavena nově. Nelituju, že jsem se musel odtud vystěhovat a zakotvil v menší usedlosti, kterou jsem ve Chmelné koupil v září roku 1989.

Sjel jsem z kopců ke Kaplici a pak uháněl po E 55 k hraničnímu Dolnímu Dvořišti. Tam jsem natankoval poslední český benzín. Dálniční rakouskou známku jsem nekupoval, Míra mi ji zapůjčí. Na Salzburg a pak po Hitlerově „Orlím hnízdě“ v Německu i v pokračování na Innsbruck pojedeme určitě po dálnici. Za Freistadtátem za Dolním Dvořištěm taky už vede dálnice na Linec, ale té jsem se vyhnul.

Někde za Neumarktem jsem na kraji lesa povečeřel dvě vejce navtvrd a Nivu. Lehce jsem si zajel po okresce č. 124, už jsem dlouho tudy nejel k Dunaji směrem na Enns, když jsem tudy dřív jezdil na Steyr za prací u Skaláka. Vrátil jsem se ty tři kilometry na silnici č. 123 a pokračoval podél pěkné řeky Aist už na jih k Dunaji k Mauthausenu. Zdejší koncentrák jsem doposud vynechával. Zatím mi stačily v Polsku Treblinka a Majdanek.

Koncentrační tábor Mauthausen

Přijel jsem do spodního městečka u Dunaje, kde probíhal turistický podvečerní ruch. Jeden chlápek zapnul na svém telefonu GPS a ukázal mi na displeji lokalitu, kde se koncentrační tábor nachází.

Vyjel jsem do kopců několika serpentinami a přistál na parkovišti pod táborem. Nacházel jsem se na rozlehlé ploše sám. Skaláci ještě nedorazili. Než se setmělo, tak jsem po polní cestě objel oplocení tábora a narazil na místo, kde se konaly popravy vězňů. V Mathausenu zahynul muzikant Karel Hašler a také tu byla zastřelena velká skupina Čechů z doby atentátu na Heidricha. Výlet po Evropě začínáme stylově!

Skaláci dorazili až ve 22 hod. Šárka, jak se dalo čekat, po víkendové akci v Meziříčku prochněla celou oblast Wachau. Míra ji absolvoval soliterně sám. I teď se Šárka dlouho nerozmýšlela a okamžitě sebou bouchla opět na lože vzadu v Meďouru, což jsem doprovodil slovy: „Sekni s sebou zas napříč!“ Naše násoska už jen z posledních sil zadrmlila: „Míro, vezmi Zuzanku na procházku!“

Skaláci mají novou fenu boxera, když předchází Silona ukončila svůj život v rybníce, kde se utopila s pronásledovaným kozlem. Ta nová boxerská láska se jmenuje Zuzana.

Zuzano, Zuzano, Zuzanooo!!!

Se Zuzanou a Skalákem jsme zašli k hlavní bráně koncentráku zjistit, v kolik se ráno otevírá. Pak jsme také zapadli do svých příslušných pelechů. Na dvou prošívaných dekách se mi spalo cekem dobře, ale i tak se mi hlásí pravé rameno. Začala se mi v něm ozývat snad artróza nebo co, a navíc jsem si ho ještě nedávno pohmoždil pádem na kole před svým barákem, když jsem vezl pro přítelkyni kytici jetele nachového. Místo abych jetel upustil na trávník před domem, když mi překážel v brzdění, dostal jsem smyk a narazil s ramenem do země. Trubadurskou středověkou galantnost k ženám nezapřu, srazím si kvůli blbý kytce hlavu!

31. srpna

Probudil jsem v půl osmé, v Med'ouru stále vládl noční klid. Vylezl jsem z Jimnyho a pokropil travnatý příkop vedle našeho „dvorku“. Na parkovišti mimo nás nebyla stále ještě ani noha.

Náš „dvorek“

Natáhnul jsem se znovu v autě a začal číst Neduhu, zakladatele skupiny Extempore. V autobiografickém vyprávění o sobě říká, že byl v dětství slabihoudek, nepral se apod. Oceňuju též, že se vyjádřil, že je špatný básník, což nemohu posoudit, nic z jeho poetické tvorby mi není známo. Skalák mi vnucuje, abych si přečetl dva odstavce, co o něm J. J. N. napsal. Já si je přečtu, až k nim dojdu popořadě. Od

Neduhy vím, že si na Míru stěžuje, že když u něj pracoval, tak mu měl platit málo. Já si nestěžuju, za šilinky jsem tehdy koupil barevnou televizi, vyklápečí okno a materiál na zateplení půdy.

Šárka s kocovinkou ve svém království

Koncentrační tábor Mauthausen byl zřízen po anšlusu Rakouska Německou říší v roce 1938 kvůli ložisku žuly ve zdejším kamenolomu. K němu vedou pověstné „schody smrti“. Nedaleko byl zbudován poboční tábor Gusen. Vězni pracovali také v blízkých halách společnosti Messerschmitt. Do roku 1945 zde bylo deportováno na 190 000 vězňů. Na nemoci, vyčerpání z hladu, ubití, zastřelení, zavraždění injekcemi a v plynových komorách a zplynovacích vozech zde zahynulo na 90 000 vězňů. Dobrá chuťovka na dovolenou!

Vítáme vás

Naše vzdělávající se trojice jako první zamířila v areálu koncentráku k zmíněnému kamenolomu. Já s jeho neblaze proslulými „schody smrti“ ho viděl kdysi ve filmu „Přežil jsem svou smrt“. Roli furiantského boxera Tondy, který zkraje dělal frajerská ramena a pak na tom smrtícím schodišti málem zařval, hrál František Peterka. Padesátikilové žulové šutráky vynášené při výstupu po 186 schodech měly na svědomí řadu zdecimovaných obětí.

„Schody smrti“

Kamenolom

Veselý špacír mauthausenských šerpů

V prohlubni kamenolomu, kam jsme po „schodech smrti“ sestoupili, se nacházela ještě jedna „vychytávka“ nadčlovčeských elementů. Vysoká stěna nese název „Skála parašutistů“. Jak jsem se dočetl na pamětní desce, tak ji tak pojmenovali nelidské esesácké svině, které tady vraždili židovské vězně shazováním a nazývali je „parašutisti“. Nacističtí příslušníci národa Shillera a Goetha oplývali skutečně vyjímečným básnickým střešem!

Zpátečním výstupem po „schodech smrti“ jsem se vykolébal s už drobně se ozývajícími kyčelními klouby a posadil si jako fór na rameno přidržovaný kilový kámen. Černý humor nijak nepomáhá vylepšit tragiku a děs lidských dějin.

Do koncentráku Mauthausen byli deportováni vězni ze 40 zemí. Převážně z Polska, ze Sovětského svazu, Maďarska. Také zde byli vězněni Němci, Rakušané, Francouzi, Italové, Jugoslávci, Italové. Čechů zde mělo být kolem 9.000, z nichž jedno číslo uvádí, že jich tady zahynulo 8.000 a druhé 3.000. V Parku památníků jsou umístěny vzpomínková sousoší a pamětní desky jednotlivých států a skupin obětí.

Jeden z turistických návštěvníků byl vybaven značnou dávkou šibeničního humoru. Procházel se po bývalém apelplacu v tričku, které do světa hlásalo: Park kultury a voddechu pro nepřizpůsobivé.

Toto rekreační zařízení nebylo jen pro muže, nacházely se tady i ženy. Z koncentráku v Ravensbrücku jich sem bylo přemístěno 10.000. Esesáci z nich zásobovali zdejší bordel. Které se nechaly zverbovat dobrovolně, tak jim slíbili, že budou propuštěni. Pak je neskuteční ksindli stejně odkráglovali!

Většina vězeňských baráků, tzv. bloků už neexistuje. Zůstala jen řada u apelplacu. Ten je dneska vyasfaltován, ale v době jeho funkčnosti ho upravovali vězni, zapřažení do válcovacího stroje. Na apelplacu, kde se vězni přepočítávali, tak ve vedru, v mrazech stáli dvě až tři hodiny. Zmíněný Karel Hašler, tvůrce skladby „Ta písnička česká“, byl poléván vodou, dokud nezmrznu!

Bloky měly mít kapacitu 300 vězňů, ale bylo jich tam postupně napesováno 2.000 „kousků“. Když rozloha tábora už přísunu „heftlinků“ nestačila, tak se pro ně stavěly stany pro 800 lidí, do kterých bylo opět nácpano 2.000 vězňů. V táboře byla plynová komora a tři kremační pece. Nemocní „musulmani“ byli likvidováni i v „oživovacím zařízení“ v blízkém zámku Hartheim.

Jedna ze dvou kremačních pecí, které se zachovaly

Naše „zvědavá“ trojka strávila v koncentráku tři hodiny. Myslím, že ta mauthausenská pikantérie nám už stačila. Na Salzburg jsme nejeli přes Enns a horami, jak zkraje navrhoval Míra, ale po dálnici kolem Lince. U něho je obří chemička jako v Česku v Záluží u Litvínova.

Horami jsme nejeli, ale vedle dálnice se vypínala v teple zářivého dne skalnatá alpská předhůří. U městečka Seewalchen jsme odbočili k jezeru Attersee, že se tu vykoupem a skouknem vilu slavného rakouského malíře Gustava Klimta. Vilu jsme nakonec našli, ale z koupele nebylo nic, břeh byl obsazen placenými plovárnami a koupališti.

Ke koupeli došlo až u jezera Mondsee. Mělo krásnou modrou barvu, obklopenou vápencovými skalami. Já se zasunul s autem mezi dvěma balvany, tarasíci mi vjezd přímo na břeh pod rozložitou borovicí. Voda v jezeře napájená z horských potoků nebyla kupodivu moc studená.

Skalák navázal ještě na Mauthausen, co slyšel ze zapůjčeného audioprůvodce: „Ke konci války se podařil útek 400 vězňů. Přehozenýma mokrýma dekama přes elektrický dráty vyhodili pojistky. Esesáci za pomoci místního obyvatelstva pořádali na ně ‚hon na zajíce‘. Přežilo jen jedenáct vězňů!“

Aby vylehčil negativní informačnost, které bylo dneska už dost, zahrál si na Čuňase a pronesl vtíp: „Letadlu selhaly motory. Vyhozený zavazadla k zpomalení pádu nepomáhají. Pilot hlásí rozhlasem: „Nedá se nic dělat, letadlo musí opustit ještě někteří cestující. Aby to bylo spravedlivé, začneme podle abecedy. První budou arabové, buzeranti, cikáni. Připraví se černoši!“

Aby Šárka nepřišla zkrátka, tak přidala něco ze svého mlýna: „Jeden návštěvník se u nás na dvoře ptal: „Kdo je ten chlápek, kterej buzeruje tu ženu, co támhle sedí?“ Odpověď: „To je majitel Skalák se svou manželkou.“

Do Salzburgu jsme dojeli v podvečer. Zaparkovali jsme v ulici pod jižní stranou kopce s pevností Hohensalzburg, k níž nahoru vede pěkný stoupák. Ten jsme absolvovali s dcerou Rút v roce 2000, když jsme navštívili Salzburg po výstupu k hřebenu Dachsteinu. Když jsme zjistili, že vstupné stojí 25 šilinků pro jednoho, což by nám se-